

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Agenda lizbońska a rynek wewnętrzny”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2010/C 347/02)

Sprawozdawca: **Edwin CALLEJA**

Dnia 26 lutego 2009 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

„Agenda lizbońska a rynek wewnętrzny”.

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 1 lutego 2010 r.

Na 460, sesji plenarnej w dniach 17–18 lutego 2010 r. (posiedzenie z 17 lutego 2010 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 184 do 16 – 34 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię.

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Cel strategii lizbońskiej polega na tym, by do roku 2010 Europa stała się najbardziej dynamiczną i konkurencyjną na świecie gospodarką opartą na wiedzy, zdolną do zrównoważonego wzrostu gospodarczego, idącego w parze z licznymi i lepszymi miejscami pracy, większą spójnością społeczną i ochroną środowiska. Po przeprowadzeniu w 2005 r. przeglądu strategii lizbońskiej, rządy krajowe przejęły pełną kontrolę nad swoimi krajowymi programami reform i przeprowadzają roczne przeglądy postępu w realizacji celów związanych z rozwojem zrównoważonym. Mimo że celów nie udało się osiągnąć przed upływem terminu w roku 2010, lepsze zarządzanie na poziomie europejskim powinno przyczynić się do zrealizowania zaplanowanych działań krótkoterminowych. Miał już termin kolejnego przeglądu strategii lizbońskiej, jednakże Rada zdecydowana jest poświęcić swoje wiosenne posiedzenie na podjęcie decyzji w tym zakresie. Dokument Komisji „Konsultacje w sprawie przyszłości strategii »UE 2020«”⁽¹⁾ stanowi dobrą podstawę do decyzji.

1.1.1 Dlatego też EKES wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do podjęcia koniecznych, istotnych i zdecydowanych kroków zmierzających do finalizacji rynku wewnętrznego, przy zachowaniu i dalszym rozwijaniu standardów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych. Komitet podkreśla nierozłączny związek między strategią lizbońską a rynkiem wewnętrznym, bez względu na różnice w modelach zarządzania. Dynamiczny jednolity rynek stanowi jednocześnie warunek wstępny i wsparcie powodzenia strategii „UE 2020”.

1.2 EKES zaleca zmianę strategii i nastawienia państw członkowskich do reguł jednolitego rynku i zaleca wprowadzenie w życie następujących zmian:

— **Lepsze przepisy:** Najważniejsza kwestia to bardziej przejrzyste i jednoznaczne przepisy, które można skuteczniej realizować w praktyce, przy niższych kosztach i bez zbędnej straty czasu ze strony przedsiębiorców i społeczeństwa. Powyższe zasady należy stosować w trosce o ułatwienie prowadzenia działań transgranicznych. Jednocześnie oczywiste jest, że trudności na rynkach finansowych, potrzeba bardziej ekologicznej gospodarki oraz wzmocnienia sektorów przemysłu i usług, tak by uwzględnić zmiany demograficzne,

wymagają nowego podejścia. Lepsze przepisy nie oznaczają automatycznie mniejszej liczby przepisów lub deregulacji rynków, lecz muszą stwarzać warunki konieczne do zlikwidowania podejścia protekcjonistycznego i konkurujących ze sobą systemów, które dają niesprawiedliwą przewagę niektórym państwom członkowskim. Zasady te powinny uwzględniać warunki ekonomiczne i społeczne przy jednoczesnym stworzeniu warunków równej konkurencji dla przedsiębiorstw, zapewnieniu większej spójności i zagwarantowaniu sprawiedliwości społecznej oraz zachęcaniu do swobodnego przepływu zasobów ludzkich i finansowych.

— **Lepsze wdrażanie przepisów:** Przepisy prawa powinny podlegać jednolitej transpozycji we wszystkich państwach członkowskich; w ich egzekwowaniu należy stosować jedną, spójną interpretację i jak najmniej wyjątków. Należy zwiększyć zakres stosowania zasady wzajemnego uznania w dziedzinach niezharmonizowanych.

— **Lepszy nadzór:** Należy wzmocnić władzę Komisji Europejskiej jako strażnika jednolitego rynku. Nadzór i egzekwowanie przepisów mogłyby być lepiej skoordynowane dzięki utworzeniu jednolitego punktu odniesienia w każdym państwie członkowskim, mającego uprawnienia w zakresie jednolitego stosowania przepisów dotyczących jednolitego rynku i odpowiedzialnego przed Komisją Europejską za te zagadnienia.

— **Szersza współpraca transgraniczna, skuteczniejsze informowanie i szybciej działające systemy rozpatrywania skarg:** Należy zbudować wzajemne zaufanie i zrozumienie między odnośnymi władzami państw członkowskich poprzez stworzenie silniejszych stosunków roboczych między nimi. Utworzone do tej pory przez Komisję Europejską sieci powinny posłużyć jako fundament współpracy, pod warunkiem, że będą w pełni funkcjonować we wszystkich państwach członkowskich, żeby chronić i informować obywateli. W pełni działające sieci umożliwiają prowadzenie skutecznego nadzoru i przyczynią się do znacznego ograniczenia niezgodnego z normami unijnymi przywozu z krajów trzecich, co wpłynie zarówno na podwyższenie standardów wytwarzania produktów, jak i na polepszenie bezpieczeństwa konsumentów i zagwarantowanie warunków uczciwej konkurencji przemysłowi UE.

⁽¹⁾ COM(2009) 647 wersja ostateczna, 24.11.2009.

- **Więcej sprawiedliwości dla obywateli:** Sądowe egzekwowanie przepisów jednolitego rynku będzie skuteczniejsze, jeżeli sędziowie krajowi będą mieli dostęp do odpowiedniego szkolenia z prawa europejskiego. Partnerzy społeczni rozważają obecnie różne rozwiązania, by złagodzić napięcia między swobodami rynku wewnętrznego a podstawowymi prawami. Należy określić przejrzyste zasady, tak aby cztery swobody nie pozostawały w konflikcie z prawami zbiorowymi pracowników.
- **Kontynuacja i wzmocnienie monitorowania jednolitego rynku:** Należy oczekiwać, że dzięki monitorowaniu uda się opracować najlepsze sposoby podejścia do tworzenia i wdrażania lepszych przepisów i polityki dotyczącej jednolitego rynku. Podejścia te będą pragmatyczne i będą dotyczyć konkretnych kwestii na poziomie krajowym i na poziomie rynku. W ramach monitorowania należy również przeanalizować na czym polegają istniejące na jednolitym rynku przeszkody w handlu i opracować sposoby ich przezwyciężenia ⁽²⁾.
- **Kwestie priorytetowe związane z jednolitym rynkiem:** Należy poddać przeglądowi priorytety unijne na najbliższe lata, ponieważ niezłatwione kwestie związane z jednolitym rynkiem mogą znacznie spowolnić realizację celów lizbońskich.
- W szczególności ważne jest wdrożenie dyrektywy usługowej w pełnej zgodności z duchem i zasadami jednolitego rynku. Poważnym problemem w tym zakresie jest brak swobody przepływu pracowników z niektórych państw członkowskich, które dołączyły do UE podczas ostatniego rozszerzenia. Potrzeba skutecznych i jasnych krajowych zasad wdrażania do właściwej realizacji dyrektywy o delegowaniu pracowników oraz osiągnięcia jej celów, czyli sprawiedliwej konkurencji między przedsiębiorstwami, poszanowania praw pracowników i uniknięcia dumpingu społecznego.
- Jeden z problemów jednolitego rynku europejskiego i UE polega na tym, że płace i warunki pracy stały się czynnikiem konkurencyjności. Ochrona standardów na rynku pracy będzie coraz ważniejsza i będzie musiała stanowić element nowej strategii „UE 2020”.
- Jednolity rynek wpływa stymulująco na niepotrzebny i szkodliwy dla środowiska transport towarów na długie odległości. Stoi to w sprzeczności z rosnącymi wymogami polityki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.
- EKES przychylił się do wniosków Rady Ministrów ds. Środowiska ⁽³⁾ i miał okazję przedstawić swoją opinię ⁽⁴⁾, podkreślając potrzebę internalizowania kosztów zewnętrznych celem odpowiedniego kształtowania cen, uznając istnienie kosztów niepodjęcia działań oraz wartość usług ekosystemowych.

(2) Przegląd istniejących jeszcze przeszkód w tworzeniu jednolitego rynku można znaleźć w analizie CMJR EKES-u na stronie: http://www.eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

(3) 14891/09 z 23.10.2009.

(4) Dz.U. C 317, 23.12.2009, s. 80.

1.3 Strategia „UE 2020” zależy od skutecznie funkcjonującego jednolitego rynku. W kolejnym przeglądzie procesu lizbońskiego UE będzie musiała poczynić odważny ruch w celu zajęcia wiodącej pozycji na świecie pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego. Należy tego dokonać poprzez wykorzystanie różnorodnych konkurencyjnych przewag gospodarczych, istniejących w różnych regionach Unii i działającą na skutecznie i właściwie funkcjonującym jednolitym rynku.

1.4 Strategia „UE 2020” musi zająć się pilniejszymi kwestiami:

- Wdrożeniem planu naprawy, by wyprowadzić UE z recesji i pomóc państwom członkowskim osiągnąć wyznaczone już cele. Strategia ta powinna wspierać zmiany konieczne do tego, by przestawić przemysł na bardziej ekologiczną strategię, a jednocześnie spowodować zmianę nawyków konsumentów tak, by wspierali bardziej ekologiczną gospodarkę.
- Określeniem konkretnych środków i opracowaniem wskazań w zakresie efektywności ekologicznej wraz ze zintegrowaną strategią i planem działań na rzecz propagowania innowacji ekologicznych w bieżącym roku, a także przyszłego europejskiego planu innowacji, celem utworzenia konkurencyjnego i zharmonizowanego rynku wewnętrznego w tej dziedzinie.
- Opracowaniem faktycznej strategii odchodzenia od interwencji państwa w sektorach bankowości, ubezpieczeń i finansów przy jednoczesnym wzmocnieniu nadzoru i regulacji. Powinno to obejmować strategiczne podejście zmierzające do stopniowego zmniejszenia zaangażowania państwa w utrzymywanie rentowności sektora finansowego oraz obejmujące jasne cele w zakresie zapewnienia wydajności sektora i obniżenia obciążeń wynikających z długu publicznego, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wkładu działalności finansowej w osiąganie stabilności gospodarki i wzrostu gospodarczego.
- Większym skupieniem uwagi na potrzebnych zmianach strukturalnych w związku ze zmianami demograficznymi i związanymi z nimi istotnymi zagadnieniami. Teraz trzeba podjąć konkretne kroki, aby wdrożyć w państwach członkowskich program Small Business Act.

1.5 Strategia dalszego rozszerzenia Unii Europejskiej. Dalsze rozszerzenie UE powinno nastąpić tylko wtedy, gdy nowe kraje dokonają wcześniej niezbędnego dostosowania swoich ustawodawstw do dorobku prawnego UE i spełnią wszystkie wymogi dobrego sprawowania rządów, praworządności i gospodarki funkcjonującej w sposób zrównoważony.

1.6 Przezwyciężenie kryzysu gospodarczego

- Ponieważ kryzys finansowy wstrząsnął fundamentami postępu społeczno-gospodarczego, należy go przezwyciężyć możliwie jak najsprawniej i jak najszybciej. Niezbędne jest finansowanie działalności przedsiębiorstw i zachęcanie do inwestowania w badania i rozwój, jeżeli chcemy utrzymać odpowiedni poziom zatrudnienia i poziom życia.

- Integralną częścią procesu pokonania kryzysu jest odbudowanie zaufania do europejskiego sektora finansowego. Można to osiągnąć jedynie przez dogłębną reorganizację publicznego nadzoru i regulacji, które należy zostrzyć, aby stanąć na wysokości zadań związanych z globalnym wymiarem rynków finansowych i operacjami na nich prowadzonymi. Wysoce pożądane jest również to, aby wiążąca regulacja finansowa oraz nadzór finansowy były koordynowane na poziomie globalnym, ze względu na szybki efekt masowego rozprzestrzeniania się, jaki kryzysy finansowe jednego państwa wywierają na inne, coraz bardziej od siebie zależne kraje.
- Państwa członkowskie powinny wspierać podejście EBC, które uwzględnia wymiar gospodarczy i zatrudnienia na równi ze stabilnością cen, odpowiedzialność za prowadzenie ciągłej kontroli sytuacji ekonomicznej strefy euro oraz sporządzanie zaleceń dla Rady ECOFIN. Wskazuje również, że należałoby ponownie przeanalizować zakres odpowiedzialności i skuteczność eurogrupy oraz jej wkład w określanie polityki monetarnej euro.
- Aby zapobiec przekształceniu się kryzysu finansowo-gospodarczego w kryzys zatrudnienia i kryzys socjalny należy podjąć wszelkie niezbędne kroki na poziomie krajowym oraz na poziomie UE w celu przystosowania środków socjalnych do obecnej sytuacji, unikając zmniejszenia poziomu ochrony socjalnej i spadku siły nabywczej pracowników, oraz zachować spójność rynku wewnętrznego, uwzględniając trwałość systemów socjalnych i potrzebę prowadzenia rozsądnej polityki podatkowej. Równocześnie należy ustabilizować rynki pracy, przygotowując je na przyspieszenie gospodarcze poprzez dodatkowe i całościowe programy szkolenia pracowników oraz dalsze działania w dziedzinie edukacji opartej na wiedzy, które powinny doprowadzić do utworzenia większej liczby miejsc pracy wyższej jakości.
- Lepsze środki oceny postępów w aspekcie gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Należy opracować dodatkowe wskaźniki poza PKB, aby lepiej zrozumieć postęp, jaki dokonuje się w dziedzinie dobrobytu i rozwoju zrównoważonego.

1.7 Poprawa pozycji Europy na rynku światowym

1.7.1 Europa musi zająć lepszą pozycję na arenie międzynarodowej. Można to osiągnąć dzięki uporaniu się z wyzwaniami związanymi z gospodarką, kwestiami socjalnymi i ochrony środowiska, jak również pogłębiając integrację europejską i współpracę międzynarodową.

1.7.2 Należy zachęcać przemysł UE do kierowania się w stronę sektorów stosujących strategię intensywnie wykorzystujące technologie przyjazne środowisku naturalnemu. Da to Unii Europejskiej przewagę konkurencyjną, przyczyniając się w ten sposób do rozwoju handlu zagranicznego i tworzenia ekologicznych miejsc pracy oraz umożliwiając realizację celu długotrwałego zrównoważenia gospodarczego.

1.7.3 Aby osiągnąć taką równowagę należy zastosować innowacyjny sposób myślenia, aby postęp społeczny i ekologiczny przyczyniał się do zwiększenia konkurencyjności.

1.7.4 Dalsze ograniczenie barier gospodarczych i prawnych w znaczący sposób przyczyni się do dalszej intensyfikacji integracji wewnątrz rynkowej oraz do całościowego zwiększenia konkurencyjności Europy⁽⁵⁾. Większe zaangażowanie partnerów społecznych oraz zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w nową strategię „UE 2020” przyczyni się do osiągnięcia szybszego postępu.

1.7.5 Wymiar globalny wymaga dalszych wspólnych wysiłków. Każde państwo członkowskie powinno podejmować działania na rzecz realizacji swoich własnych planów krajowych, równocześnie współpracując z pozostałymi państwami na rzecz osiągnięcia celów wspólnych. Należą do nich:

- zdecydowane dążenie do odgrywania ważnej roli na arenie światowej, przy równoczesnym uwzględnieniu przeniesienia środka zainteresowania na Azję i kraje rozwijające się;
- strategiczna polityka energetyczna wspierana dwustronnymi umowami, zawartymi pomiędzy UE a pozostałymi krajami oraz tworzenie nowej, niskoemisyjnej, inteligentnej i zdecentralizowanej infrastruktury energetycznej;
- UE powinna nalegać na kraje, z którymi prowadzi wymianę handlową, by przystąpiły do odnośnych traktatów i konwencji międzynarodowych, ONZ, ich agencji takich jak MOP i innych międzynarodowych organów określających standardy dotyczące ochrony środowiska, praw pracowników, włącznie z prawem do równej płacy za równą pracę oraz zakazem pracy dzieci i by przestrzegały ich postanowień.

2. Wstęp

2.1 Cele lizbońskie

2.1.1 Wprowadzając w życie agendę lizbońską, Rada Europejska wiosną 2000 roku określiła cel strategiczny, który UE miała osiągnąć do 2010 roku, aby stać się najbardziej dynamiczną i konkurencyjną w świecie gospodarką opartą na wiedzy, zdolną do trwałego wzrostu gospodarczego, charakteryzującą się coraz większą ilością coraz lepszych miejsc pracy, większą spójnością społeczną oraz większym poszanowaniem dla środowiska naturalnego. Europa podtrzymała swoje zobowiązanie do stopniowego dostosowania kilku istniejących już strategii politycznych, rozwiązań instytucjonalnych i instrumentów finansowych do swoich priorytetów strategicznych. EKES zawsze podkreślał wagę strategii lizbońskiej oraz uważał ją za skuteczne narzędzie służące utrzymaniu tempa reform, które wzmocniłyby jednolity rynek i posłużyły dalszemu jego rozwojowi i konsolidacji⁽⁶⁾. Reformy rynku towarów, usług, pracy i kapitałowego mają przyczynić się do utworzenia w pełni funkcjonującego i skutecznego jednolitego rynku oraz do dalszej integracji państw członkowskich w warunkach gospodarki po 2010 roku – gospodarki bardziej konkurencyjnej i bliższej zrealizowaniu celów agendy lizbońskiej przy równoczesnym zagwarantowaniu równowagi między filarem gospodarczym, społecznym i ochrony środowiska.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 277 z 17.11.2009, s. 6.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s. 15.

2.2 Drugi etap agendy lizbońskiej

2.2.1 Drugi etap rozpoczął się od przeglądu średniookresowego w 2005 roku, za którego przeprowadzenie na poziomie krajowym odpowiedzialne były poszczególne państwa członkowskie. Należało określić priorytety i wprowadzono w życie nowe instrumenty polityczne i finansowe. Przyjęto nowe zintegrowane wytyczne dotyczące polityki gospodarczej i zatrudnienia, które należało włączyć do krajowych programów reform.

2.3 Agenda lizbońska po 2010 roku

2.3.1 Rada Europejska z marca 2008 r. przyjęła również mandat dotyczący rozpoczęcia okresu refleksji nad przyszłością agendy lizbońskiej po 2010 roku, skupiając się na:

- inwestycjach w kapitał ludzki i modernizację rynków pracy;
- uwolnieniu potencjału gospodarczego;
- inwestycjach w wiedzę i innowacyjność;
- zmianie klimatu, energetyce i związanych z nimi inwestycjach w infrastrukturę.

2.4 Europa wplątana w kryzys finansowy

2.4.1 Unia Europejska znajduje się aktualnie w samym środku globalnego kryzysu finansowego, który rozpoczął się w USA i przybrał rozmiary pandemii, rozprzestrzeniając się na gospodarkę światową, hamując inwestycje, pozbawiając przedsiębiorstwa niezbędnych kredytów i przyczyniając się do najdotkliwszego spadku światowego handlu od drugiej wojny światowej. W całej UE konsekwencje społeczne związane z utratą miejsc pracy i ograniczoną siłą nabywczą pracowników osiągają alarmujące rozmiały, zaś możliwości wyjścia z kryzysu wciąż nie widać na horyzoncie. Europejski Bank Centralny (EBC) dotychczas powziął środki mające na celu obronę euro przed inflacją i deflacją. Państwa członkowskie powinny wspierać podejście EBC, które uwzględnia wymiar gospodarczy i zatrudnienia na równi ze stabilnością cen, i czyni go odpowiedzialnym za prowadzenie ciągłej kontroli sytuacji ekonomicznej strefy euro oraz sporządzanie zaleceń dla Rady ECOFIN. W tym kontekście korzystne byłoby przeprowadzenie analizy skutecznego zakresu oddziaływania eurogrupy oraz jej wkładu w określanie polityki monetarnej euro. Otwarcie rynków w sektorze finansowym było korzystnym posunięciem. Jednakże nadzór publiczny i regulacje nie dotrzymały kroku globalnemu wymiarowi rynków finansowych. Są to dodatkowe wyzwania, którym Europa musi stawić czoła i z którymi musi sobie poradzić dzięki przeglądom i wzmocnieniu przepisów regulacyjnych.

2.5 Komplikacje związane z jednolitym rynkiem i agendą lizbońską

2.5.1 **Wyzwania związane z globalizacją.** Biorąc pod uwagę obecną sytuację UE staje się oczywiste, że pojawią się poważne komplikacje związane z jednolitym rynkiem i agendą lizbońską. Wyzwania związane z globalizacją będą wciąż aktualne po zakończeniu się kryzysu. Dlatego też Europa musi zająć lepszą pozycję na scenie międzynarodowej poprzez osiągnięcie postępu

w stawianiu czoła wyzwaniom gospodarczym, społecznym i ekologicznym, z którymi boryka się na swoim terenie oraz poprzez dalsze pogłębienie integracji europejskiej oraz współpracy międzynarodowej. Aby ta strategia okazała się skuteczna i zgodna z odnowionymi priorytetami agendy lizbońskiej, należy osiągnąć równowagę między aspektami gospodarczymi, społecznymi i ekologicznymi rozwoju.

2.5.2 Spójność społeczna

2.5.2.1 Kiedy w 2000 roku przyjmowano strategię lizbońską, spójność społeczna miała – i w dalszym ciągu ma – duże znaczenie. Jednak postępy w sprawie zagadnień związanych z ubóstwem i nierównościami są raczej niesatysfakcjonujące, zarówno w państwach członkowskich, jak i pomiędzy nimi. Ubóstwo i nierówności w dalszym ciągu uważane są w Europie za jedne z największych problemów. Przy okazji przeglądu strategii lizbońskiej należy poważniej potraktować kwestię ubóstwa i spójności społecznej, wyznaczając ambitniejsze cele rozwoju gospodarczego i społecznego, co powinno doprowadzić do znacznego zmniejszenia ubóstwa i nierówności.

2.5.2.2 Wyraźnie widoczne są różnice w zakresie systemów opieki społecznej w UE. Niektóre z nich są spowodowane różnymi systemami podatkowymi i konkurencją podatkową. Podatki od przedsiębiorstw, od dywidend i dochodów z odsetek są w niektórych krajach wysokie, w innych zaś niskie. Modele oparte na opodatkowaniu liniowym zwiększają różnice w podatkach dochodowych i przychodach z podatków pomiędzy państwami członkowskimi. Wydatki socjalne stanowią w niektórych krajach ponad 30 % PKB, a w innych – z niską stopą podatku liniowego – poniżej 15 %. Wszystkie kraje borykają się z problemami dotyczącymi przyszłości systemów opieki społecznej.

2.5.2.3 Wyższe standardy kształcenia, lepsze kwalifikacje bardziej zorientowane na rynek i większa liczba badaczy powinny stanowić najważniejsze elementy większej konkurencyjności bardziej ekologicznego przemysłu europejskiego, który musi osiągnąć wiodącą pozycję w innowacyjności poprzez lepsze technologie, większą produktywność i wyższą wartość dodaną. Powinno to sprzyjać utworzeniu większej liczby miejsc pracy wyższej jakości i przyspieszeniu rozwoju gospodarczego i społecznego, co doprowadzi do zmniejszenia ubóstwa i nierówności.

2.5.2.4 Wskazuje się na otwartą metodę koordynacji i silny nacisk na jednoczesne i interaktywne działania na poziomie UE, krajowym i regionalnym. Zaangażowanie parlamentów narodowych, partnerów społecznych i reszty społeczeństwa obywatelskiego na poziomie państw członkowskich powinno owocować zrozumieniem i odpowiedzialnością za najważniejsze problemy i działania, które należy podjąć.

2.5.2.5 Potrzebną odpowiedź na problemy związane ze spójnością społeczną i obecnym kryzysem gospodarczym i finansowym częściowo zapewniają podmioty świadczące usługi publiczne, ponieważ wykonują ważną pracę w ramach wysiłków rządowych na rzecz stabilizacji gospodarki i rynków pracy. Sektor publiczny stanowi katalizator wzrostu gospodarczego i zapewnia infrastrukturę dla dobrego funkcjonowania przedsiębiorstw prywatnych. Dlatego też lepsze usługi publiczne (np. edukacja, ochrona zdrowia, opieka społeczna itp.) powinny mieć fundamentalne znaczenie dla nowej strategii europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia i leżeć w interesie wszystkich obywateli UE.

2.6 Wyjście z recesji

2.6.1 Skuteczniejszy jednolity rynek powinien pomóc w rozwoju średniookresowym UE i powinien przyczynić się również do szybszego wyjścia z obecnego kryzysu finansowo-gospodarczego. Należy opracować reformy strukturalne umożliwiające skuteczne i trwałe wyjście z kryzysu. Uwzględniając zachowanie pożądanej równowagi społecznej, reformy powinny umożliwić działania mające na celu pokonanie obecnej recesji oraz uniknięcie dalszego zmniejszania się zdolności produkcyjnych UE. Jeżeli państwom członkowskim udałoby się znaleźć odpowiednie synergije i współpracować na rzecz wprowadzenia ich gospodarek na ścieżkę zrównoważonego wzrostu, powróciłoby poczucie realizacji wspólnego celu i zмирzenia w jednym kierunku. Państwa członkowskie powinny być gotowe, aby stymulować popyt na rynku wewnętrznym poprzez odbudowanie siły nabywczej konsumentów zgodnie z postępem osiągniętym w celu położenia kresu obecnemu kryzysowi finansowemu i gospodarczemu oraz towarzyszącej im recesji.

3. Uwagi ogólne

3.1 W niniejszej opinii określono dziedziny, w których jednolity rynek może przyczynić się do realizacji agendy lizbońskiej po 2010 roku. Poniżej przedstawiono je szczegółowo.

3.2 Wielkość rynku wewnętrznego

3.2.1 Wielkość wymiany handlowej na rynku wewnętrznym UE jest niemal dwa razy większa od wielkości wymiany z resztą świata, co odzwierciedla skuteczność prowadzonych latami wysiłków integracyjnych (7). Europejski jednolity rynek towarów postrzegany jest jako znacząca przewaga konkurencyjna, dająca państwom członkowskim solidną podstawę do osiągnięcia sukcesu na rynkach zewnętrznych oraz tworzenia dobrobytu i miejsc pracy dla obywateli. Z czasem dojdzie do dalszego rozszerzenia UE, dlatego też można być pewnym, że obszar jednolitego rynku rozszerzy się jeszcze bardziej.

3.3 Postęp w funkcjonowaniu jednolitego rynku i w praktycznej realizacji jego założeń

3.3.1 Jednolity rynek wciąż znajduje się „w fazie tworzenia”, jednakże najważniejsze kwestie z nim związane wymagają podjęcia niezwłocznych działań. Kluczem do sprawnie funkcjonującego rynku unijnego jest właściwe stosowanie prawodawstwa wspólnotowego, dotyczącego jednolitego rynku. Należy utrzymać równowagę i spójność pomiędzy różnymi interesami. Ponadto konkurencja między państwami członkowskimi na jednolitym rynku powinna być ukierunkowana na dostarczenie unijnym konsumentom bezpieczniejszych produktów lepszej jakości za najlepszą cenę przy równoczesnym zapewnieniu przemysłowi trwalszej i skuteczniejszej podstawy zwiększania zewnętrznej wymiany handlowej. W opublikowanym w styczniu 2009 r. sprawozdaniu wymieniono założenia programu rynku wewnętrznego z 1992, których do tej pory nie udało się zrealizować (8). Zdaniem autorów sprawozdania obecnie istniejące

regulacje prawne powodują różnice w ich interpretacji i zakresie wdrażania, jak również są przyczyną braku harmonizacji. Wspominają oni również o wysokich kosztach administracyjnych oraz przedstawiają sposoby całkowitego wyeliminowania istniejących barier dla przedsiębiorstw.

3.3.2 W UE wprowadzono nową koncepcję internalizacji wszystkich kosztów zewnętrznych we wszystkich rodzajach transportu. EKES miał już okazję wypowiedzenia się na ten temat (9) i powtarza swoje zalecenia wskazując, że pożądany efekt może zostać osiągnięty dopiero wówczas, gdy zasada ta zostanie zastosowana w takim samym zakresie wszędzie tam, gdzie powstają koszty zewnętrzne. W konkluzjach Rady z 23 października 2009 r. podkreślono potrzebę zastosowania tej zasady jako sposobu na odpowiednie kształtowanie cen i zachęcono państwa członkowskie do intensywniejszych dyskusji nad metodami najlepszego wykorzystania efektywnych kosztowo instrumentów ekonomicznych do lepszego odzwierciedlenia kosztów i korzyści związanych ze środowiskiem naturalnym oraz ustalenia przewidywalnej ceny emisji dwutlenku węgla. Rada wezwała również Komisję do określenia konkretnych środków i opracowania wskazówek w zakresie efektywności ekologicznej w nowej strategii „UE 2020” oraz do przedstawienia zintegrowanej strategii i działań na rzecz propagowania innowacji ekologicznych w bieżącym roku, a także przyszłego europejskiego planu innowacji, celem utworzenia konkurencyjnego i zharmonizowanego rynku wewnętrznego w tej dziedzinie. Obecnie koszty zewnętrzne powodowane przez indywidualne środki transportu i ich użytkowników nie są przekazywane. Może to powodować przewagę konkurencyjną nad tymi rodzajami transportu, które nakładają wysokie koszty na społeczeństwo. Internalizacja wyeliminowałaby te zaburzenia konkurencji, powodując przesunięcie w stronę bardziej przyjaznych środowisku rodzajów transportu. Ważne jest, aby skuteczniej zastosować tę zasadę, gdyż mogłaby ona spowodować także zmiany w strukturze podmiotów i użytkowników sektora transportu.

3.4 Sektor usług

3.4.1 Rynek wewnętrzny usług wciąż wykazuje oznaki słabości. Oczekuje się, że osiągnięty zostanie postęp w wyniku wdrożenia dyrektywy usługowej na początku tego roku. Kwestie transgraniczne wciąż pozostają kwestiami spornymi, szczególnie w dziedzinie energii oraz usług sektora pocztowego i finansowego. W przypadku niektórych kwestii nie do pomyślenia jest zastosowanie rozwiązań na poziomie europejskim, ze względu na opór państw członkowskich. Wokół tych zagadnień wytworzyło się spore napięcie, równocześnie zaś w związku z nimi dają się zaobserwować rosnące tendencje protekcyjnistyczne. Rządy nie powinny ulegać chęci stosowania takich krótkoterminowych i krótkowzrocznych środków. Powinny one monitorować sytuację i zapewnić, że w wymienionych wyżej dziedzinach nie będzie dochodzić do obniżenia norm społecznych, jakościowych, ekologicznych i norm bezpieczeństwa. EKES wzywa do koniecznego przeszkolenia pracowników administracji w celu sprawnego przejścia ku wdrożeniu unijnej dyrektywy usługowej. Aby sprostać wyzwaniom związanym z przemianami demograficznymi, należy rozwijać też sektor usług, co również stanowić będzie wyzwanie dla jednolitego rynku – zważywszy na to, że dyrektywa o usługach nie obejmuje niektórych usług społecznych.

(7) Wyniki rynku wewnętrznego, grudzień 2008 r.

(8) Kiedy rzeczywiście uda się osiągnąć cele z 1992 roku? – konkretne propozycje dotyczące zakończenia tworzenia rynku wewnętrznego, opublikowane przez duńskie federacje pracodawców VNO-NCW, MKB (http://www.eesc.europa.eu/smo/prism/moreinformation/literature/7/index_en.asp).

(9) Dz.U. C 317 z 23.12.2009, s. 80 i CESE 1947/2009 z 17.12.2009 (TEN/356).

3.5 Unia walutowa

3.5.1 Unia walutowa i sukces waluty euro są fundamentem głębszej integracji i wzmocnienia wewnętrznego rynku kapitałowego. Rzeczywiście, w okresach spowolnienia gospodarczego rynek wewnętrzny i strefa euro wykazały, że zapewniają równowagę działającym w ich ramach firmom, ponieważ poziom wewnętrznej wymiany handlowej spada wolniej niż poziom wymiany zewnętrznej. Wskaźniki te dowodzą istnienia możliwości dalszej integracji.

3.6 Efekty zewnętrzne wspólnej waluty

3.6.1 Szacuje się, że wielkość wymiany handlowej wzrosła o prawie 5 % od wprowadzenia euro⁽¹⁰⁾. Rynki będą odnosić dalsze korzyści z rozszerzenia strefy euro, m.in. takie jak koordynacja polityk makroekonomicznych, reprezentacja na rynkach poza UE oraz regulacja rynków finansowych, co jest szczególnie ważne w świetle obecnego spadku koniunktury.

3.7 Ograniczenia we wdrażaniu czterech swobód

3.7.1 Swoboda poruszania się wpłynęła na poprawę stanu gospodarki europejskich państw członkowskich, ponieważ wzmacnia ona konkurencyjność oraz umożliwia konsumentom dostęp do szerszej oferty produktów lepszej jakości po niższych cenach. Pomaga to firmom w UE konkurować na rynkach krajów trzecich. Niemniej jednak istnieją dowody na to, że niejasne zasady wdrażania dyrektywy o delegowaniu pracowników powodują niesprawiedliwą konkurencję między przedsiębiorstwami, nieprzebrnięcie praw pracowniczych i dumping społeczny.

3.7.2 W ciągu ostatnich lat wytyczne dotyczące zatrudnienia skupiały się głównie na zagadnieniu mobilności siły roboczej, jako na środku poprawy struktury rynku pracy. Propagowanie zasad aktywnego rynku pracy i programów *flexicurity* (równowagi między elastycznością i pewnością zatrudnienia) wynegocjowanych między partnerami społecznymi a rządami, motywowanie do uczenia się przez całe życie i odbywania szkoleń, stworzenie solidnych, odpowiednich i zrównoważonych systemów zabezpieczenia socjalnego, ułatwienia w zakresie równych szans, zagwarantowanie równości płci, godzenie pracy z życiem prywatnym i rodzinnym i wyeliminowanie wszelkich form dyskryminacji są niezbędne, aby rynek pracy bardziej przyczynił się do realizacji celów lizbońskich.

3.8 Ograniczenia prawne

3.8.1 Począwszy od lat 80. XX wieku prawodawstwo europejskie skupiało się na swobodnym przepływie towarów, usług, pracowników i kapitału. Otoczenie regulacyjne, w którym działają przedsiębiorstwa, ma istotny wpływ na ich konkurencyjność oraz ich zdolność do rozwijania się i tworzenia miejsc pracy. Dzięki

przepisom można stworzyć warunki uczciwej konkurencji, jednakże można również zaszkodzić sprawnie działającemu środowisku biznesowemu. Dlatego też należy dokonać przeglądu i uproszczenia przepisów tak, aby firmy mogły się szybko dostosowywać do zmian, przy równoczesnym utrzymaniu sprawiedliwych i stosunkowo bezpiecznych rynków. Skoordinowane działania wszystkich dwudziestu siedmiu państw członkowskich powinny służyć stabilizacji systemu rynków europejskich. Należy szybko wdrożyć odpowiednie środki w celu zagwarantowania, by banki efektywniej koncentrowały się na swej podstawowej działalności, czyli zapewnianiu płynności gospodarce realnej za pomocą stabilnych źródeł finansowania utworzonych na bazie oszczędności pochodzących z samej gospodarki, a pozostawiły ryzykowne i spekulacyjne działania na rynkach finansowych oddzielnym podmiotom specjalizującym się w tej dziedzinie.

3.8.2 W ciągu ostatnich pięciu lat ramy prawne dotyczące swobodnego przepływu towarów i usług na jednolitym rynku uległy znacznej poprawie. Tego rodzaju poprawa była możliwa głównie dzięki rozporządzeniu w sprawie wzajemnego uznawania, określającemu wspólne przepisy techniczne. Służą one ograniczaniu dodatkowych kosztów zarówno administracji, jak i produkcji. Rozporządzenie w sprawie akredytacji i nadzoru rynkowego zasadniczo wzmocniło swobodny przepływ poprzez propagowanie poprawy norm z korzyścią dla konsumentów oraz poprzez propagowanie bezpieczeństwa sprzedawanych towarów.

3.8.3 Ważne jest wprowadzenie zharmonizowanych norm w zakresie swobodnego przepływu towarów, usług, pracowników i kapitału. Wciąż jednak istnieją określone przeszkody, utrudniające pełne funkcjonowanie jednolitego rynku.

3.8.4 Istnieją również sieci utworzone już przez Komisję Europejską, które dzięki przyznaniu im odpowiednich środków na działanie powinny być w stanie funkcjonować we wszystkich państwach członkowskich. EKES ma tu na myśli przede wszystkim system informacyjny rynku wewnętrznego (IMI), wspólnotowy system szybkiego informowania (Rapex), system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (RASFF) i SOLVIT. Systemy te informują obywateli UE, chronią ich interesy i gwarantują płynne funkcjonowanie jednolitego rynku oraz kontrolowanie przestrzegania jego reguł. Ogólnie rzecz biorąc, wyższy poziom wiedzy społeczeństwa powinien ułatwić przeprowadzenie korzystnych reform mających na celu usprawnienie jednolitego rynku.

3.9 Ochrona środowiska naturalnego

3.9.1 W okresie średnio- i długoterminowym UE musi „jako Wspólnota stać się najbardziej efektywnie wykorzystującą energię i zasoby strefą ekonomiczną”, a w polityce klimatycznej należy położyć nacisk na rozwój zrównoważony. Należy rozważyć wszelkie możliwości dające oszczędność energii, w tym celu należy wykorzystać struktury lokalne, odnawialne i regionalne. Zwiększenie efektywności wykorzystania energii i zasobów stanie się jednym z głównych elementów nowej strategii.

3.9.2 W celu poprawy zrównoważonego rozwoju gospodarczego wymagane jest bliższe powiązanie z zewnętrznymi działaniami UE na rzecz kształtowania kierunku globalizacji i popularyzowania międzynarodowej, strategicznej konwergencji w interesie zrównoważonego rozwoju.

⁽¹⁰⁾ Badanie wpływu euro na wymianę handlową i zagraniczne inwestycje bezpośrednie (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12590_en.pdf).

3.9.3 W tym kontekście, aby rynek towarów mógł przyczynić się jeszcze bardziej do realizacji celów lizbońskich, należy stale z mocą podkreślać wspólne stanowisko europejskie podczas międzynarodowych negocjacji.

3.9.4 Należy prowadzić dalsze inwestycje w badania dotyczące energii i zmian klimatu. Przyszłe inwestycje przemysłowe w UE powinny być oparte na strategicznej polityce energetycznej, wspartej dwustronnymi umowami między UE a innymi krajami. Równie ważne jest stworzenie nowej, niskoemisyjnej, inteligentnej i zdecentralizowanej infrastruktury energetycznej.

3.10 Bezpieczeństwo dostaw energii i towarów podstawowych

3.10.1 Z jednej strony konieczne jest, aby gospodarka unijna dysponowała stałym i bezpiecznym dostępem do energii i towarów podstawowych, co oznacza, że powinna ona osiągnąć jeszcze większy niż dotychczas stopień samowystarczalności w tym aspekcie.

3.10.2 W kontekście znacznych wahań cen energii i towarów w ostatnich latach euro zapewniło ochronę przed zaburzeniami na rynkach finansowych, zaś jego siła złagodziła niektóre efekty podwyżek cen, do których doszło dwa lata temu, gdy wzrósł popyt na światowych rynkach żywności i energii.

3.10.3 Otwarcie rynków kapitałowych, zwłaszcza pomiędzy państwami członkowskimi, jest również ważne w tym względzie. Należy do niego zachęcać, aby finansować handel dostawami energii oraz popularyzować inwestycje w sektorze energetyki.

3.10.4 Ponadto unijny rynek wewnętrzny energii należy przekształcić w rzeczywistości spójny system działający w ramach jednolitej polityki i w pełni korzystający z wzajemnych połączeń i interoperacyjności, która gwarantuje sprawiedliwe warunki konkurencji oraz ochronę praw i interesów konsumentów. Polityka konkurencyjności UE, wzmocnienie pozycji krajowych organów regulacyjnych oraz strategia na rzecz usług świadczonych w interesie ogólnym gwarantowałyby konsumentom odpowiednie, bezpieczne i nieprzerwane dostawy energii w rozsądnej cenie, pochodzącej ze zrównoważonego zestawu źródeł.

3.11 Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

3.11.1 W kontekście globalizacji transport jest kluczowym elementem gwarantującym właściwe funkcjonowanie jednolitego rynku oraz zwiększenie transgranicznej współpracy i wymiany pomiędzy państwami członkowskimi. Skuteczne systemy transportu są źródłem wydajności gospodarczej dzięki umożliwianiu dostępu do szerszej gamy towarów po konkurencyjnych cenach. Wewnętrzna europejska infrastruktura kolejowa jest skutecznym i ekologicznym środkiem służącym przewozowi towarów, w przeciwieństwie do transportu drogowego, który przyczynia się do zwiększenia poziomu emisji.

3.11.2 Strategia transportu morskiego na lata 2009-2018 również przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Ze względu na wzrost liczby jednostek pływających biorących udział w wymianie handlowej bliskiego zasięgu oraz w handlu międzynarodowym, trzeba będzie rozwiązać kwestie związane ze zmianami klimatu i inne problemy ochrony środowiska.

3.11.3 Reforma unijnego systemu transportu zmniejszy poziom przeciążenia infrastruktury, równocześnie pomagając gospodarce unijnej dostosować się do wyzwań związanych z globalizacją. Wydajny system transportu zachęca przedsiębiorstwa do rozwoju działalności i tworzenia nowych miejsc pracy, gwarantując tym samym długoterminową konkurencyjność w UE i poza jej granicami. Transport również umacnia innowacyjność i pobudza wzrost gospodarczy.

3.11.4 Kwestie związane z interoperacyjnością i łącznością między krajami członkowskimi należy ocenić zwłaszcza w kontekście sieci energetycznych i dostępu do szerokopasmowego internetu dla wszystkich obywateli. Kwestie te będą miały wpływ przede wszystkim na regiony peryferyjne.

3.11.5 Wiele regionów peryferyjnych znajduje się w zdecydowanie gorszej sytuacji, jeśli chodzi o dostępność połączeń lotniczych. UE powinna przyjąć nowe podejście do tego problemu oraz dążyć do zapewnienia mieszkańcom tych regionów możliwości połączeń lotniczych na poziomie porównywalnym do istniejącego w Europie kontynentalnej.

3.12 Konkurencyjność na jednolitym rynku

3.12.1 Strategia lizbońska odniosła spore sukcesy w niektórych aspektach rynku towarów. Jednolity rynek europejski ułatwił handlową wymianę towarową, konsumenci mogą swobodnie korzystać z szerokiej oferty produktów po konkurencyjnych cenach. Jednakże wciąż istnieje potrzeba uczciwej konkurencji, którą należy zrealizować poprzez skuteczną kontrolę na poziomie krajowym, poprzez współpracę pomiędzy państwami członkowskimi.

3.12.2 Jednakże wydaje się, że istnieje różnica między stopniem realizacji związanych z tym zobowiązań na poziomie krajowym i na poziomie europejskim. W sytuacji rosnącej konkurencji w zakresie dostaw towarów i usług, niezwłoczną potrzebą staje się poprawa konkurencyjności na poziomie europejskim. Istnieją przekonujące dowody na to, że lepsza koordynacja wysiłków na rzecz badań i rozwoju między stowarzyszeniami małych i średnich przedsiębiorstw i dużymi firmami da efekt zwiększonej konkurencyjności, sięgającej poza rynek wewnętrzny.

3.12.3 Ważne jest również, aby odnotować, że utworzenie UGW pomogło rynkowi unijnemu stać się bardziej konkurencyjnym dzięki niższym i bardziej przejrzystym kosztom działalności transgranicznej. Ułatwiło to również wejście nowych firm na rynek europejski, natomiast najmniej skutecznie funkcjonujące firmy zostały wyeliminowane z rynku lub przejęte. Jednakże wciąż pozostało jeszcze dużo do zrobienia, jeżeli chodzi o elastyczność rynku wewnętrznego i mobilność pracowników. W rzeczywistości największa słabość wszystkich rynków polega na tym, że jednolity rynek europejski musi zagwarantować usunięcie pozostałych barier wewnętrznych.

3.13 Zewnętrzny wymiar jednolitego rynku

3.13.1 Otwarcie Europy na resztę świata przyczyniło się do jej dobrobytu. Dlatego też w jej interesie leży opracowanie programu działań zewnętrznych, ochrona interesu jej mieszkańców i słuzenie im. Ustalając przyszłe obszary polityki nie należy koncentrować się na sobie, tak jak robiono to od przyjęcia Traktatu Rzymskiego w 1957 r. UE powinna w tej chwili spoglądać raczej w stronę zglobalizowanej gospodarki, obierając sobie za cel odgrywanie w niej głównej roli, przy równoczesnym uwzględnieniu przesuwania się środka ciężkości w stronę Azji, krajów o gospodarkach wschodzących, szczególnie tzw. krajów BRIC – Brazylii, Rosji, Indii i Chin. UE powinna również nawiązać współpracę gospodarczą z krajami sąsiednimi w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa obejmującej partnerstwo wschodnie i Unię na rzecz Śródziemnomorza w celu rozszerzenia strefy wolnego handlu. Przestrzeganie zasad otwartego rynku powinno być warunkiem zawierania umów o partnerstwie. Równocześnie pogłębienie i udoskonalanie rynku wewnętrznego jest sprawą najważniejszą, jeżeli UE chce utrzymać swoją pozycję lidera światowych rynków.

3.13.2 Na Europie również ciąży obowiązek rozwiązania globalnych problemów oraz wpłynięcia na tempo i kształt globalizacji. UE postępuje drogą innych, największych bloków handlowych, zmierzając do liberalizacji handlu w ramach globalnego rynku towarów i usług. Unia negocjuje dwustronne umowy o wolnym handlu z Koreą, Indiami i krajami Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN). Osiągnięto zadowalający postęp w ramach Transatlantyckiej Rady Gospodarczej. Strategia ta częściowo odzwierciedla brak wiary w szybkie i pomysne zakończenie negocjacji w ramach rundy dauhańskiej. Rzeczywiście tego rodzaju liberalizm mógłby pogrzebać cel wielostronnych negocjacji handlowych. Należy wywierać nacisk polityczny na wzajemność w otwarciu rynków międzynarodowych, zaś zakończenie rundy dauhańskiej powinno pozostać kwestią priorytetową. EKES wzywa Komisję Europejską i szefów rządów państw członkowskich, by w trakcie rozmów na temat liberalizacji handlu domagali się od rządów krajów trzecich poszanowania praw człowieka i konwencji MOP-u oraz ochrony zasobów naturalnych, gospodarczych i kulturowych.

3.13.3 Pożądane jest, w zasadzie już spóźnione w przypadku UE, wprowadzenie wspólnej i jednolitej ochrony patentu wspólnotowego. Należy znacznie wzmocnić prawa ochrony własności intelektualnej oraz skutecznie zwalczać handel nielegalnie kopowanymi produktami markowymi⁽¹⁾.

3.13.4 Brak skutecznej kontroli i nadzoru rynkowego w UE stał się szczególnie zauważalny w ostatnich latach, dzięki raportom dotyczącym niespełniających norm produktów żywnościowych i zabawek importowanych z krajów trzecich. Ze względu na brak odpowiedniego monitoringu towarów importowanych z krajów trzecich, konsumenci unijni są narażeni na utratę zdrowia wynikającą z korzystania z produktów niższej i gorszej jakości. Powoduje to również zakłócenia konkurencji na rynku i może w przyszłości wpłynąć negatywnie na przyszłe inwestycje i poziom zatrudnienia w Europie.

3.13.5 Należy rozważyć przyjęcie wspólnej i zdecydowanej strategii jako środka ochrony europejskich konsumentów przed przywozem towarów i usług z krajów trzecich, które nie spełniają norm technicznych, socjalnych i ekologicznych oraz warunków pracy. Państwa członkowskie powinny zagwarantować, że normy określone przez MOP, ONZ i jego agencje oraz inne międzynarodowe konwencje dotyczące praw indywidualnych, wolności zrzeszania się, prawa pracowników do organizowania się i do zawierania umów zbiorowych, wyeliminowanie pracy dzieci i pracy przymusowej będą przestrzegane przez kraje, z którymi państwa członkowskie UE zawarły umowy handlowe.

3.13.6 Obecny kryzys pokazał, że mamy do czynienia z coraz większą zależnością między krajami uczestniczącymi w globalnych rynkach finansowych i handlowych. Światowe systemy finansowe powinny zostać wzmocnione za pomocą zasad propagujących ostrożność, pozwalających poprawić koordynację i komunikację między organami nadzorującymi i bankami centralnymi oraz nie tylko zwiększyć przejrzystość, ale także dokładniej kontrolować przepływy pieniędzy pochodzących z nielegalnych źródeł związanych z narkotykami, przestępczością i nielegalnym handlem bronią.

3.13.7 W tym kontekście unijny model dialogu społecznego powinien służyć za wzór krajom spoza UE, natomiast EKES powinien zwiększyć wysiłki na rzecz popularyzowania koncepcji takiego dialogu.

3.14 Wymiar społeczny

3.14.1 Dalszy rozwój rynku wewnętrznego wymaga akceptacji ze strony obywateli UE. Społeczny wymiar rynku wewnętrznego uległ obecnie wzmocnieniu dzięki włączonej do traktatu lizbońskiego Karcie praw podstawowych. Powinno to zwiększyć wagę zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w dalszym rozwoju rynku wewnętrznego.

3.14.2 Strategia unijna na okres po 2010 r. powinna propagować bardziej sprawiedliwe i zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju społeczeństwo poprzez zagwarantowanie i rozwój jej modelu społecznego w zgodzie ze zintegrowaną polityką rozwoju. Każde państwo członkowskie powinno dostosować się do globalizacji i zmian technologicznych poprzez poprawę jakości i zwiększenie dostępu do edukacji i szkoleń ustawicznych. Czas kryzysu również należy wykorzystać na pogłębianie wiedzy, aby przygotować siłę roboczą na wyzwania przyszłości. Bezrobotni powinni otrzymać szansę ponownego przeszkolenia i uczestnictwa w programach edukacyjnych, włącznie z programami szkolenictwa wyższego i zawodowego, które umożliwią im ponowne wejście na rynek pracy i dadzą im samymi widoki na lepsze warunki zatrudnienia, a ich pracodawców zachęcą do inwestowania w nowe wymogi rynkowe, które pojawiają się w najbliższych latach ze względu na zastosowanie nowych technologii. Fundusz Dostosowania do Globalizacji i Europejski Fundusz Społeczny powinny być lepiej wykorzystywane i dostosowane do wyzwań związanych z tymi dziedzinami na rynku wewnętrznym. W obliczu skutków kryzysu należy w trybie pilnym rozważyć przekształcenie programów, których zasadniczym celem jest zwalczanie ubóstwa.

⁽¹⁾ Dz.U. C 116 z 28.4.1999, s. 35 i Dz.U. C 221 z 7.8.2001, s. 20.

4. Wnioski końcowe

4.1 W dobie obecnego kryzysu Europa musi odpowiednio dostosować średnio- i długoterminowe cele strategii lizbońskiej. Musi ona dodać działania krótkoterminowe do agendy reform strukturalnych, równocześnie nie przestając inwestować w przyszłość. Można to osiągnąć głównie poprzez dalsze dokonywanie inwestycji w badania i rozwój, innowacyjność i edukację, zachęcając przy tym aktywnie do swobodnej wymiany wiedzy pomiędzy państwami członkowskimi oraz do wspierania

przedsiębiorstw (szczególnie małych i średnich), tak aby mogły one przyczynić się do zwiększenia dynamizmu jednolitego rynku. Działania na rzecz bardziej ekologicznej gospodarki są również ważne jako środek umożliwiający tworzenie nowych miejsc pracy i opracowywanie nowych technologii, przyczyniając się do zabezpieczenia dostaw energii pochodzącej ze źródeł alternatywnych i realizacji celów związanych z ochroną środowiska. To wszystko można osiągnąć, jeżeli uda się wzmocnić sprawowanie rządów na poziomie unijnym po to, aby pogłębić wspólnotowy wymiar Unii Europejskiej i uniknąć dublowania działań i nakładów środków.

Bruksela, 7 lutego 2010 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

ZAŁĄCZNIK

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Następujące poprawki, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone w trakcie debaty (art. 54 ust. 3 regulaminu wewnętrznego):

Punkt 1.2, tiret 8, 9 i 10

- „W szczególności ważne jest wdrożenie dyrektywy usługowej w pełnej zgodności z duchem i zasadami jednolitego rynku. Poważnym problemem w tym zakresie jest brak swobody przepływu pracowników z niektórych państw członkowskich, które dołączyły do UE podczas ostatniego rozszerzenia. Potrzeba skutecznych i jasnych krajowych zasad wdrażania do właściwej realizacji dyrektywy o delegowaniu pracowników oraz osiągnięcia jej celów, czyli sprawiedliwej konkurencji między przedsiębiorstwami, i poszanowania praw pracowników i uniknięcia dumpingu społecznego.
- Jeden z problemów jednolitego rynku europejskiego i UE polega na tym, że płace i warunki pracy są bardzo różne w poszczególnych państwach członkowskich, a także w poszczególnych regionach i stały się w związku z tym czynnikiem konkurencyjności. Ochrona standardów na rynku pracy w oparciu o konwencje MOP będzie coraz ważniejsza i będzie musiała stanowić element nowej strategii »UE 2020«.
- Jednolity rynek wpływa stymulująco na niepotrzebny i szkodliwy dla środowiska transport. Nasilenie wymiany handlowej w ramach jednolitego rynku prowadzi do wzrostu transportu towarów na długie odległości. Konieczne jest zatem uwzględnienie aspektów wpływu transportu na środowisko i rozwój zrównoważony przy określaniu polityki transportowej w ramach strategii »UE 2020«. Stoi to w sprzeczności z rosnącymi wymogami polityki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.”

Uzasadnienie

Obecnie słowa dumping zasadniczo używa się w kontekście międzynarodowego prawa handlowego, w którym dumping jest definiowany jako eksportowanie przez producenta z jednego państwa towaru do innego państwa po cenie, która jest albo niższa od ceny pobieranej przez niego na rynku krajowym, albo niższa od kosztów produkcji. Wyrażenie „dumping społeczny” zostało zatem źle użyte w powyższym przypadku dyrektywy o delegowaniu pracowników, ponieważ przedsiębiorstwo (zazwyczaj ze słabiej rozwiniętego gospodarczo państwa członkowskiego) dostarczające produkty i usługi do innego państwa członkowskiego nie robi tego poniżej kosztów. Użycie terminu „dumping społeczny” w odniesieniu do nowych państw członkowskich jest obraźliwe i należy go unikać.

Określanie różnic w płacach i warunkach pracy jako problemu jednolitego rynku jest sprzeczne z tym prostym faktem, że płace są zawsze elementem konkurencji między przedsiębiorstwami, która jest podstawą gospodarki wolnorynkowej i jest korzystna dla konsumentów. Jeśli chodzi o ochronę standardów na rynku pracy, konieczne jest wskazanie, jakie standardy należy chronić. Istnieją konwencje, które określają te standardy i zostały podpisane przez większość państw członkowskich.

Winienie jednolitego rynku za wzrost szkodliwego transportu to argument, w którym zapomina się o drugiej stronie medalu. Tak samo moglibyśmy winić swobodę przemieszczania się za zwiększenie obciążeń dla środowiska. Konieczne jest wzięcie pod uwagę aspektów dotyczących środowiska i rozwoju zrównoważonego przy określaniu strategii „UE 2020”.

Wynik głosowania

Za:93

Przeciw: 131

Wstrzymało się: 8

Punkt 3.7.1

„Swoboda poruszania się wpłynęła na poprawę stanu gospodarki europejskich państw członkowskich, ponieważ wzmacnia ona konkurencyjność oraz umożliwia konsumentom dostęp do szerszej oferty produktów lepszej jakości po niższych cenach. Pomaga to firmom w UE konkurować na rynkach krajów trzecich. Nadal nie osiągnięto swobody przepływu pracowników z niektórych państw członkowskich, które dołączyły do UE podczas ostatniego rozszerzenia. Potrzeba skutecznych i jasnych krajowych zasad wdrażania do właściwej realizacji dyrektywy o delegowaniu pracowników oraz osiągnięcia jej celów, czyli uczciwej konkurencji między przedsiębiorstwami i poszanowania praw pracowników. Niemniej jednak istnieją dowody na to, że niejasne zasady wdrażania dyrektywy o delegowaniu pracowników powodują niesprawiedliwą konkurencję między przedsiębiorstwami, nieprzestrzeganie praw pracowniczych i dumping społeczny.”

Uzasadnienie

Nadal utrzymują się ograniczenia dla swobodnego przepływu pracowników w ramach jednolitego rynku pomimo istnienia dowodów, że usunięcie ograniczeń nie pogorszyło sytuacji na rynku pracy w państwach, które takie ograniczenia zniosły.

Obecnie słowa dumping zasadniczo używa się w kontekście międzynarodowego prawa handlowego, w którym dumping jest definiowany jako eksportowanie przez producenta z jednego państwa towaru do innego państwa po cenie, która jest albo niższa od ceny pobieranej przez niego na rynku krajowym, albo niższa od kosztów produkcji. Wyrażenie „dumping społeczny” zostało zatem źle użyte w powyższym przypadku dyrektywy o delegowaniu pracowników, ponieważ przedsiębiorstwo (zazwyczaj ze słabiej rozwiniętego gospodarczo państwa członkowskiego) dostarczające produkty i usługi do innego państwa członkowskiego nie robi tego poniżej kosztów. Użycie terminu „dumping społeczny” jest obraźliwe i należy go unikać.

Wynik głosowania

Poprawka 5 (pkt 3.7.1) była związana z poprawką 3 (punkt 1.2, tiret 8,9 i 10) i została odrzucona w wyniku głosowania poprawką 3.

Punkt 3.8.1

„Począwszy od lat 80. XX wieku prawodawstwo europejskie skupiało się na swobodnym przepływie towarów, usług, pracowników i kapitału. Otoczenie regulacyjne, w którym działają przedsiębiorstwa, ma istotny wpływ na ich konkurencyjność oraz ich zdolność do rozwijania się i tworzenia miejsc pracy. Dzięki przepisom można stworzyć warunki uczciwej konkurencji, jednakże można również zaszkodzić sprawnie działającemu środowisku biznesowemu. Dlatego też należy dokonać przeglądu i uproszczenia przepisów tak, aby firmy mogły się szybko dostosowywać do zmian, przy równoczesnym utrzymaniu sprawiedliwych i stosunkowo bezpiecznych rynków. Skoordynowane działania wszystkich dwudziestu siedmiu państw członkowskich powinny służyć stabilizacji systemu rynków europejskich. EKES zaleca, by banki koncentrowały się na finansowaniu przedsiębiorstw, pozostawiając bardziej spekulacyjne operacje na rynkach finansowych operatorom wyspecjalizowanym w tego rodzaju operacjach. Należy szybko wdrożyć odpowiednie środki w celu zagwarantowania, by banki efektywniej koncentrowały się na swej podstawowej działalności, czyli zapewnianiu płynności gospodarce realnej za pomocą stabilnych źródeł finansowania utworzonych na bazie oszczędności pochodzących z samej gospodarki, a pozostawiły ryzykowne i spekulacyjne działania na rynkach finansowych oddzielnym podmiotom specjalizującym się w tej dziedzinie.”

Uzasadnienie

Pierwsza część ostatniego zdania brzmi nierealistycznie. Jakie środki można wdrożyć? Jeżeli nie wyjaśni się tego konkretnie, lepiej o tym nie wspominać, ponieważ powoduje to zamieszanie i wątpliwości. Z drugiej strony obecnym problemem nie są źródła finansowania, lecz zaufanie do gospodarki realnej.

Moim zdaniem punkt 1.6 idealnie wyjaśnia obecne problemy finansowe i rozwiązania tych problemów.

Wynik głosowania

Za: 82

Przeciw: 127

Wstrzymało się: 19